

The Mysterious and Conflicted Depths of a Person

פרשת בראשית, תש"פ

1) Family Redeemed: Essays on Family Relationship¹ (Rabbi Joseph B. Soloveitchik)

However man has an inner world; he exists inwardly as well as externally. Man's ontological essence, that is, the essence of his being, is not to be equated with his conduct or routine activities. There is a *homo absconditus*, a "hidden man" whom no one knows. He hardly knows himself. Hence in spite of watching man's activity we gain little knowledge. The latter is a mystery which no one can unravel. "All men are liars," says the Psalmist (Psalms 116:11). Not because they want to tell the untruth. They are simply unable to tell the truth. I see my neighbor

every morning leave his house at 6:30; I know to where he drives off. I am also familiar with his occupation. I know what he will do when he will arrive at his place of business. I willy-nilly watched his conduct; I am acquainted with his habits and responses to certain challenges. I overhear his conversation with the members of his household, I know his concerns and interests. Do I know *him*? No, he is a mystery to me. The uniqueness of man-*persona* expresses itself in the *mysterium magnum* which no one except God can penetrate.

(2) תפארת יהונתן – פרשת בראשית (ר' יהונתן אייבשיץ זצ"ל) [1690-1764]

"ויאמר ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה". איתא במדרש אמר הקב"ה לאדם הראשון: **אתמול היית עמי ועכשיו עם הנחש**. והוא תמוה, הא בו ביום נברא אדם, ובו ביום סרח; ואיך שייך אתמול? ונראה דקאי אנשמה שנבראת כבר ביום א'. וז"ש הקב"ה "איכה", כלומר אי כה היינו כ"ה אלול שנברא, ואז היית עמי, ועכשיו עם הנחש.

(3) מכתב מאליהו – חלק א, עמ' 255 (ר' אליהו אליעזר דסלר זצ"ל) [1892-1953]

הסתת היצר מגעת עד כדי שנחשוב, שרצונו הוא רצונו, הוא מסתנן אל תוך עצמיותנו. מעולם לא נבחין אותו טוען "הלא אתה צריך וכו'", אלא "הלא אני צריך וכו'". ולעומת זה ה"אני" האמיתי, האני הרוחני שלי, שכשבאה מחשבת תוכחתו בלבנו, נבחין את לשונו: "עורה למה תישן" וכדומה, בלשון אתה - לא אני. היצר גנב את הבחנת האני שלנו. הוא שם בנו שנאה לעצמיותנו הרוחנית האמיתית, ועשה אותנו אוהבים אותו, שונאנו בנפש להכחידנו.

(4) נפש החיים - שער א', פרק ו' [בהגה"ה] (ר' חיים מוולוז'ין זצ"ל) [1749-1821]

והענין כי קודם החטא, עם כי ודאי שהיה בעל בחירה גמור להטות עצמו לכל אשר יחפץ, להיטיב או להפך ח"ו, כי זה תכלית כונת כלל הבריאה, וגם כי הרי אחר כך חטא. אמנם לא שהיה ענין בחירתו מחמת שכחות הרע היו כלולים בתוכו, כי הוא היה אדם ישר לגמרי כלול רק מסדרי כחות הקדושה לבד... לא כמו שהוא עתה, שהיצר המפתה את האדם הוא בתוך האדם עצמו... ובחטאו שנמשך אחר פתוי הס"א, אז נתערבו הכחות הרע בתוכו ממש...

(5) בראשית – פרק ג, פסוק א

וְהִנָּחֵשׁ, הִיָּה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר עָשָׂה ד' אֱלֹקִים; וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה, אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים, לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן.

(6) ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל [1808-1888]

"אף כי אמר אלקים" – ואפילו אמר כן האלקים - פתיחה זו של הדיבור מראה את השיחה בעיצומה. האדם כבר הסביר, שהוא נמנע מלאכול, - כי כן צוהו האלקים. "ואפילו אמר כן האלקים? כלום משום כך עליהם לציית? כלום היצר שבכם איננו קול ה'?" אם האכילה היא רעה לכם, מדוע נתן לה כח פיתוי, ולכם את כח היצר? כלום בכך לא אמר לכם בפירוש,

¹ Page 21

שהאכילה ואתם נבראתם זה לזו? כלום לא קדם הקול הזה, וכלום אין הוא מפורש יותר?
תחילה הוא ברא את תאות המאכל - ואחר כך אסרו עליכם?"

7) Encounters, "Meet the Real You"² [Rabbi Aryeh Kaplan]

*When a computer is smashed, or even unplugged, its information is permanently erased. When a person dies, does the same thing happen? **Is the mind – the personality, the thought patterns and memories – irretrievably lost?**... The Kabbalists describe the soul as a *chelek Eloka mi-m'al* – a portion of G-d Himself, from above. And Scripture is quite explicit about the destiny of that soul: "The dust returns to the earth as it was, but the spirit returns to G-d Who gave it" (Koheles 12:7). This is meant quite literally. The body, even the physical brain, which can at least in theory be discarded or exchanged, returns to the dust of the earth, **but the personality, the soul, lives on in G-d's memory, in G-d's eternal thought.** This soul, which will forever maintain its identity, is the essential person. **This is the real you.***

8) Rabbi Isaac Hutner: A Synoptic Interpretive Biography (Rabbi Hillel Goldberg³)

*Rabbi Hutner embodied a problem: How can contrary, even contradictory systems of thought and life mesh without eclectic blending, or oscillation between poles? If the answer cannot be logical, it can be phenomenological: the complex and straightforward "Varshever Ului"(Warsaw prodigy) himself, born in 1906, soon to become a renowned Talmudist; and poet, and philosopher; and pietist, and egoist; and intellectual, and humorist; and private person, and public persona; and lover of Zion, and anti-Zionist; and personally liberal, and programmatically conservative; and devotee of the towering opponent of Hasidism, the Vilna Gaon, and practitioner of Hasidism itself. Rabbi Hutner once commented auto biographically on a rabbinic midrash on Adam: "**Adam, it says, was created from earth gathered from all over the world. I, too, am a gathering point: from Poland, from Lithuania, from Riga, from Germany, from Eretz Yisrael [the Land of Israel], from the United States**".⁴*

9) חידושי מהרי"א – פרשת בראשית (ר' יהודה אסאד זצ"ל) [1794-1866]

מדרש כשברא הקב"ה את האדם אמרו לו מלאכי השרת מה אנוש כי תזכרנו אמר להם חכמתם מרובה משלכם, מיד שאל הקב"ה מה שמך ואמר אדם. ויש לומר דהנה אדם מורכב בנפש וגוף. הנפש היא חלק אלקי ממעל והגוף הוא עפר מן האדמה. והק' המפרשים אמאי קרא את שמו אדם ולא קרא את שמו נפש שזהו נאה לו יותר? אמנם השם אדם טוב לו יותר בין לשכר ובין לעונש. לשכר שאם הוא צדיק אז אומר שאע"פ שהוא רק מן העפר מ"מ הוא צדיק, ואם הוא רשע אומר שהוא רק עפר ואין עונשו גדול כ"כ. וא"ש חכמתו מרובה משלכם. וא"ת ממה מוכח זה? וע"ז שאל אותו מיד: מה שמו, ואמר לו אדם. ואמאי לא אמר נפש? אלא ודאי שהוא חכם כיון שהשם אדם טוב לו יותר בין לשכר ובין לעונש ודו"ק.

² Pg 16-17

³ Printed in *Tradition*, 22 (4) Winter, 1987.

⁴ "Zikhronot," 79 (oral tradition).